

**Program wychowawczo-profilaktyczny
Zespołu Szkół Budowlano-Elektrycznych
w Świdnicy**

Spis treści

WPROWADZENIE	3
I. PODSTAWA PRAWNA.....	3
II. ZAŁOŻENIA PRACY WYCHOWAWCZO PROFILAKTYCZNEJ SZKOŁY.....	4
III. MISJA SZKOŁY.....	6
IV. SYLWETKA ABSOLWENTA.....	7
V. CELE I ZADANIA PROGRAMU.....	9
VI. EWALUACJA I MONITORING	21

Prawdziwe szczęście jest rzeczą wysiłku, odwagi i pracy/Honore de Balzac/

WPROWADZENIE

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, **nauczyciele** wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój a **uczeń** akceptuje siebie i jest otwarty na świat i drugiego człowieka.

Wychowanie

Proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka

Proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i eliminowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

I. PODSTAWA PRAWNA.

W działaniach wychowawczych szkoła kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowej Konwencji o Prawach Dziecka i Ustawie o Systemie Oświaty.

II. ZAŁOŻENIA PRACY WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEJ SZKOŁY.

Program wychowawczo – profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa,
- wyników ewaluacji wewnętrznej,
- wniosków i analiz z pracy zespołów przedmiotowych
- wniosków i spostrzeżeń nauczycieli, uczniów i rodziców

Treści programu są spójne ze Statutem ZSB-E, szkolnym zestawem programów nauczania i ramowym planem nauczania.

Na podstawie diagnozy określono czynniki ryzyka i czynniki chroniące.

Czynniki ryzyka:

- Negatywne wzorce zachowania,
- Niskie poziom osiągnięć szkolnych, **niepowodzenia szkolne,**
- Brak odporności na porażki, stres,
- **Brak umiejętności u uczniów planowania i zarządzania swoim czasem (szczególnie widoczne w czasie zdalnego nauczania),**
- Permanentna potrzeby korzystania z mass mediów,
- **Przekonania i zachowania szkodzące zdrowiu (nikotyna, alkohol, środki psychoaktywne).**

Czynniki chroniące:

- Silna więź emocjonalna z rodzicami
- Zainteresowanie nauką szkolną, posiadanie zainteresowań
- Poczucie własnej wartości ucznia
- Rozwinięte umiejętności psychologiczne i społeczne
- Poczucie wsparcia rówieśniczego, osób dorosłych
- Bezpieczne, przyjazne uczniowi środowisko szkolne

Założenia programu wychowawczego szkoły

1. Każdy członek społeczności szkolnej jest osobą, która świadomie wstąpiła do tej wspólnoty i decyduje się na jej współtworzenie.
2. Najważniejszym miejscem wychowania dziecka jest rodzina. Szkoła współpracuje z rodzicami w wychowaniu.
3. Jako podstawę wychowania szkoła przyjmuje uniwersalne zasady etyki, respektując system wartości i godność osoby ludzkiej.
4. Wychowywanie oraz profilaktyka stanowi integralną całość z nauczaniem i jest zasadniczym zadaniem szkoły i wszystkich jej pracowników.
5. Obowiązkiem wszystkich pracowników szkoły jest podjąć rolę wychowawczą i jak najlepiej ją wypełnić.
6. Uczeń jest aktywnym uczestnikiem w procesie wychowania, odpowiedzialnym za swój rozwój.

III. MISJA SZKOŁY

Szkoła ucząca w przyjaznej atmosferze i wzajemnym szacunku;

Szkoła inspirująca do poszukiwań i nowych wyzwań, do wyznaczania sobie celów i ich realizacji;

Szkoła rozbudzająca wiarę we własne możliwości;

Szkoła wspierająca wszystkich dążących do własnego wszechstronnego rozwoju: intelektualnego, emocjonalnego, fizycznego, moralnego.

Szkoła z pasją , rozwijająca uczniowskie talenty i zainteresowania.

Podstawowe zasady realizacji programu wychowawczego

- Wszyscy członkowie społeczności szkolnej znają założenia programu i są jego współtwórcami w kolejnych etapach realizacji.
- Wszyscy pracownicy szkoły zgodnie realizują program wychowawczy, podejmując współodpowiedzialność za efekty jego realizacji.
- Wszyscy członkowie społeczności szkolnej przykładem i konsekwencją wspierają się wzajemnie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, przyjmując za nadrzędny cel rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości.

IV. SYLWETKA ABSOLWENTA

Model absolwenta	Uczeń osiąga sukces jeśli
<i>Ma rozbudzone potrzeby poznawcze, potrafi się uczyć, korzystając z nowoczesnych i źródeł informacji</i>	- rozumie konieczność uczenia się, - samodzielnie planuje własny rozwój, - wypracowuje własny styl uczenia się, - rozwiązuje problemy, korzystając z różnych źródeł, - krytycznie analizuje źródła informacji - potrafi wykorzystać wiedzę w praktyce - posiada wiedzę i umiejętności w wybranym przez siebie zawodzie
<i>Zna i przestrzega normy społeczno-moralne. Jest świadomy swoich praw i potrafi z nich korzystać.</i>	- postępuje zgodnie z wartościami i normami etycznymi akceptowanymi społecznie - jest otwarty na potrzeby innych ludzi, - jest tolerancyjny i szanujący poglądy innych - potrafi przeciwstawić się niesprawiedliwości, - zna swoje prawa wynikające z Karty Praw Dziecka, Konstytucji RP i pozostałych uregulowań prawnych oraz regulaminów szkolnych,
<i>Jest świadomy swoich obowiązków i wywiązuje się z nich</i>	- wywiązuje się z podjętych zobowiązań, - potrafi przejąć odpowiedzialność za swoje wybory, - umie zarządzać swoim czasem

<i>Posiada umiejętność efektywnego komunikowania się i współpracy oraz kontrolowania własnych emocji</i>	- potrafi skutecznie porozumiewać się i prezentować własny punkt widzenia, - zna zasady współpracy w zespole i respektuje je, - ma poczucie przynależności do grupy, - umie przedstawiać własne potrzeby w sposób asertywny, - zna i stosuje konstruktywne metody rozwiązywania konfliktów, - w stosunkach społecznych wyróżnia się wysoką kulturą osobistą, - poprawnie posługuje się językiem ojczystym
<i>Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata</i>	- ma poczucie przynależności regionalnej i kulturowej, - potrafi godnie zachować się w miejscach pamięci narodowej, szanuje tradycje i symbole narodowe, - zna historię i tradycje swojego regionu i kraju
<i>Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną</i>	- zna i stosuje zasady zdrowego stylu życia, - umie racjonalnie wykorzystywać czas wolny, - potrafi zadbać o swój dobrostan psychiczny
<i>Jest świadomy własnego potencjału i wyboru dalszej drogi życiowej</i>	- zna swoje mocne i słabe strony, - stawia sobie i osiąga cele akceptowane społecznie, - zna i stosuje rozmaite techniki pracy umysłowej, - radzi sobie w sposób konstruktywny ze stresem i presją otoczenia, - świadomie wybiera drogę dalszego kształcenia i rozwoju osobistego
<i>Umie zadbać</i>	- trafnie ocenia ryzyko związane z podejmowanym działaniem,

<i>o bezpieczeństwo w sytuacjach ryzykownych</i>	- jest asertywny w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu, - zna i stosuje przepisy BHP, - zna zasady zachowań w sytuacjach zagrażających życiu innych
<i>Jest osobą przedsiębiorczą</i>	- umie gospodarować posiadanymi zasobami, - zna swoje dobre strony, umie je zaprezentować, - umie określić swoje predyspozycje zawodowe

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem procesu wychowawczego jest :

- Wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka;
- **Wychowanie do wartości . Kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych;**
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych;
- Wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole;
- Przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych i obywatelskich;
- Kształtowanie postaw patriotycznych;
- Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych;
- Przygotowanie do podejmowania optymalnych decyzji życiowych;
- Podnoszenie świadomości uczniów w sferze szeroko pojmowanego bezpieczeństwa;
- Wspieranie w nabywaniu umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych;

- **Minimalizowanie zagrożeń dotyczących utraty zdrowia i szans rozwojowych ucznia;**
- **Wdrażanie strategii kształtowania i wspierania zdrowego stylu życia , aktywności fizycznej i dobrostanu psychicznego.**

Obszar I:

ROZWÓJ OSOBISTY

Cel	Zadania	Sposób realizacji	Osoby/instytucje odpowiedzialne/realizujące
Wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka	Wspomaganie umiejętności samopoznania: - wykorzystywanie sytuacji szkolnych do treningu rozpoznawania własnych emocji, uczuć, predyspozycji i deficytów (słabych i mocnych stron), - wdrażanie do autorefleksji. Stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli: - wdrażanie do samooceny i akceptacji własnych mocnych i słabych stron. - kształtowanie umiejętności kontrolowania zachowania, panowania nad emocjami i kreowania własnego wizerunku. Umiejętność wykorzystania własnego potencjału: - motywowanie do nauki szkolnej i rozwoju, - rozbudzanie i poszerzanie zainteresowań uczniów, stwarzanie warunków do realizowania działań wynikających z zainteresowań,	- zajęcia warsztatowe - zajęcia integracyjne - godziny z wychowawcą - lekcje biblioteczne - koła zainteresowań - konsultacje - konkursy - imprezy edukacyjne i inne - lekcje przedmiotowe - udział w konkursach, olimpiadach szkolnych i pozaszkolnych - Festiwal Talentów	- dyrekcja - wychowawcy - pedagog - doradca zawodowy - nauczyciele przedmiotów - nauczyciele-bibliotekarze

	- rozbudzanie ciekawości poznawczej; rozwijanie zdolności twórczego myślenia, - rozwijanie samodzielności, innowacyjności i kreatywności uczniów, - kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi indywidualnych talentów i uzdolnień, - wspomaganie w radzeniu sobie z własnymi niedoskonałościami, - zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych,		
Kształtowanie postaw prozdrowotnych	Wzbogacanie wiedzy dotyczącej zdrowego i higienicznego trybu życia oraz zagrożeń dla zdrowia: - propagowanie wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia (higieny pracy, nauki i odpoczynku, odżywiania się), - upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie przekonań, postaw i zachowań wspierających zdrowie psychiczne, - uświadamianie skutków zagrożeń cywilizacyjnych, - rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej konstruktywnych metod radzenia sobie ze stresem, Wyrobienie nawyków i umiejętności sprzyjających zachowaniu zdrowia: - promowanie aktywnych i atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego, - propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy.- -propagowanie stylu życia wolnego od uzależnień (alkohol, narkotyki, papierosy, Internet,) Zachowania prewencyjne:	- zajęcia warsztatowe - lekcje biologii, wychowania do życia w rodzinie i edukacji dla bezpieczeństwa - godziny z wychowawcą - eksponowanie publikacji z zakresu profilaktyki zdrowia - pokazy udzielania pierwszej pomocy - zajęcia pozalekcyjne umożliwiające prawidłowy rozwój psychofizyczny, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodnych form zajęć sportowych - spotkania z pielęgniarką - udział w programach profilaktycznych(według potrzeb zespołów klasowych) - Dzień Sportu	- dyrekcja - pielęgniarka - opiekun Samorządu Uczniowskiego i - nauczyciele: biologii, wychowania fizycznego, wychowania do życia w rodzinie, edukacji dla bezpieczeństwa - wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - opiekunowie organizacji i kół zainteresowań - zespół ds. promocji zdrowia

	- samokontrola zdrowia - poddawanie się badaniom profilaktycznym, - bezpieczne zachowania w życiu codziennym, - bezpieczne zachowania w życiu seksualnym.	- konkurs na najlepszy plakat dotyczący uzależnień, - Programy wychowawcze klas uwzględniające potrzeby młodzieży (diagnoza potrzeb)	
--	--	--	--

**Obszar II:
ROZWÓJ SPOŁECZNY**

Cel	Zadania	Sposób realizacji	Osoby/instytucje odpowiedzialne /realizujące
Wypożyczenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole	Znajomość i przestrzeganie norm współżycia społecznego: - budowanie pozytywnych relacji w grupie rówieśniczej - kształtowanie poszanowania cudzych praw i potrzeb - wzbogacanie wiedzy dotyczącej ról społecznych, hierarchii i powszechnie akceptowanych wartości. Doskonalenie kompetencji psychologicznych i społecznych: - rozwijanie wrażliwości społecznej i empatii (wolontariat, pomoc słabszym, udział w akcjach charytatywnych) - rozwijanie umiejętności komunikowania własnych potrzeb oraz rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny z poszanowaniem praw i wyborów innych ludzi - kształcenie umiejętności współpracy w zespole rówieśniczym, - kształtowanie umiejętności asertywnego zachowania się w sytuacjach trudnych, ryzykownych i	- zajęcia warsztatowe i integracyjne - godziny z wychowawcą - lekcje, wystawy biblioteczne - wychowanie do życia w rodzinie - zajęcia pozalekcyjne i sportowe - wycieczki, imprezy klasowe i szkolne - zawody sportowe i konkursy - działalność Samorządu Uczniowskiego	- wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - nauczyciele przedmiotów - pedagog - doradca zawodowy - opiekun Samorządu Uczniowskiego - wychowawca

	konfliktowych. - kształtowanie postaw odrzucających przemoc, -rozwijanie samodzielności, innowacyjności i kreatywności uczniów,		
Przygotowanie do świadomego, czynnego udziału w życiu społecznym, obywatelskim i rodzinnym	Znajomość zasad funkcjonowania szkoły: - zapoznanie uczniów i ich rodziców ze <i>Statutem Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym</i> - uświadamianie praw i obowiązków uczniów oraz rodziców w szkole, praw i obowiązków w życiu rodzinnym i społeczeństwie, - tworzenie zwyczajów i tradycji klasy, szkoły. Stwarzanie warunków do aktywnego udziału w życiu szkoły, stymulowania postaw prospołecznych: - kształtowanie poczucia przynależności do wspólnoty klasowej i szkolnej, kształtowanie pozytywnego wizerunku szkoły. - tworzenie zwyczajów i tradycji klasy, szkoły, - kształtowanie poczucia współodpowiedzialności za grupę i umiejętności funkcjonowania w niej z uwzględnieniem zasad tolerancji dla odmienności poglądów, potrzeb, przynależności, np. religijnej, społecznej, narodowej, - wdrażanie do poszanowania mienia społecznego. Kreowanie pożądanych postaw wobec obowiązków: - zapoznanie uczniów z ich prawami i obowiązkami szkolnymi i społecznymi, - monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego, eliminowanie nieusprawiedliwionej absencji, - kształtowanie pożądanych postaw wobec obowiązków	- godziny z wychowawcą - lekcje, wystawy biblioteczne - zebrania z rodzicami - wybory samorządu klasowego i szkolnego - lekcje wiedzy o społeczeństwie - zeszyt kontroli frekwencji - dokumentowanie życia szkoły – szkolna strona internetowa itp., - działalność Samorządu Uczniowskiego - działalność Młodzieżowego Klubu Wolontariusza	- wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - nauczyciele przedmiotów - pedagog - nauczyciele odpowiedzialni za prowadzenie szkolnej strony www - opiekun Samorządu Uczniowskiego - opiekun MKW

	szkolnych poprzez przestrzeganie procedur zawartych w <i>Statucie Szkoły</i> ,		
Kształtowanie postaw patriotycznych	Rozpowszechnienie wiedzy o historii i kulturze własnego regionu i kraju: - wzbogacanie wiedzy o regionie i kraju, - zaznajamianie z tradycjami, historią i kulturą narodową. Rozwój poczucia tożsamości narodowej i więzi z tradycjami narodowymi: - kształtowanie przywiązania do kraju i jego kulturowego dziedzictwa, - wpajanie patriotyzmu lokalnego, - kształtowanie tożsamości narodowej przy jednoczesnym otwarciu na wartości kultury Europy, - wpajanie szacunku wobec symboli, tradycji i miejsc pamięci narodowej. Aktywizacja działań wynikających z postaw patriotycznych: - kształtowanie potrzeby celebrowania świąt narodowych i lokalnych oraz uczestniczenie w nich, - kształtowanie nawyku właściwych postaw podczas uroczystości i eksponowania symboli narodowych i państwowych, - wdrażanie do opieki nad miejscami pamięci narodowej.	- organizacja szkolnych imprez okolicznościowych - uroczyste obchody świąt narodowych, ważnych wydarzeń historycznych, - konkursy, wystawy - wycieczki do muzeum itp. - lekcje historii, wiedzy o społeczeństwie, języka polskiego, godziny z wychowawcą , - lekcje, wystawy biblioteczne - współpraca z innymi krajami w ramach projektów i programów	- wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - nauczyciele historii, wiedzy o społeczeństwie, geografii, , języka polskiego, języków obcych - opiekun Samorządu Uczniowskiego
Kształtowanie postaw	Uświadomienie cywilizacyjnych zagrożeń dla	- godziny z wychowawcą	- wychowawcy

i nawyków proekologicznych	człowieka i przyrody: - propagowanie wiedzy dotyczącej środowiska przyrodniczego, - tworzenie warunków do poznawania współzależności między różnymi elementami środowiska naturalnego oraz rozumienia przyczyn skutków ingerencji człowieka w świat przyrody, - upowszechnianie wiedzy na temat ochrony klimatu, - ukazywanie celowości przeprowadzania akcji ekologicznych. Motywowanie do poszanowania dla środowiska przyrodniczego: - kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego człowieka; troski o przyszłość poprzez motywowanie do uczestniczenia w jego ochronie. Osobiste zaangażowanie w działania proekologiczne: - wdrażanie do samodzielnego poszukiwania informacji o zagrożeniach środowiska w najbliższej okolicy, - promowanie i kształtowanie nawyków proekologicznych, - inicjowanie i realizowanie działań korzystnych dla środowiska naturalnego w najbliższym otoczeniu.	- lekcje, wystawy biblioteczne - lekcje biologii, geografii, chemii - akcje ekologiczne, wystawy Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, - wycieczki, godziny z wychowawcą wg potrzeb klasy - akcje organizowane przez Samorząd Uczniowski	- nauczyciele-bibliotekarze - nauczyciele, biologii, geografii, chemii - opiekun Samorządu Uczniowskiego
Przygotowanie do podejmowania optymalnych decyzji życiowych	Stworzenie podstaw świadomego wyboru kierunku kształcenia i drogi zawodowej: - uwarunkowania ekonomiczne, zapotrzebowanie na rynku pracy, - wspomaganie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji zawodowych, w dokonywaniu samooceny-ustaleniu mocnych stron-osiągnięć, sukcesów, zalet osobistych.	- lekcje przedmiotowe - realizacja treści zawodoznawczych zawartych w programach nauczania poszczególnych przedmiotów - lekcje wiedzy o społeczeństwie	- dyrekcja - doradca zawodowy - wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - nauczyciele przedmiotów - pedagog - pielęgniarka - rodzice

	Kształtowanie właściwej motywacji do pracy i decyzji związanych z planowaniem przyszłości zawodowej oraz poczucia odpowiedzialności za tę przyszłość: - kształtowanie właściwej postawy wobec pracy, długofalowego planowania i realizacji celów, - kształtowanie umiejętności oceny posiadanych zasobów w aspekcie planów zawodowych,	- godziny z wychowawcą - eksponowanie publikacji zawodoznawczych - spotkania z przedstawicielami zawodów, wycieczki zawodoznawcze - spotkania z przedstawicielami szkół wyższych w ramach „dni otwartych” - udział w targach zawodoznawczych - spotkania z pielęgniarką - zajęcia warsztatowe - poradnictwo zawodowe - konsultacje z doradcą zawodowym, pedagogiem - udział w akcjach, imprezach, np. Ogólnopolski Tydzień Kariery	- uczniowie - przedstawiciele instytucji wspierających planowanie kariery (MCIZ, OHP, PPP)
--	---	---	--

**Obszar III:
BEZPIECZEŃSTWO**

Cel	Zadania	Sposoby realizacji	Osoby/instytucje odpowiedzialne /realizujące
Podnoszenie świadomości uczniów w sferze szeroko pojmowanego	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa ucznia w szkole poprzez: - respektowanie przestrzegania konwencji praw dziecka i innych elementów prawa, w tym oświatowego,	- godzina z wychowawcą - spotkania z przedstawicielem policji,	- wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - pedagog

bezpieczeństwa	- organizowanie wycieczek i zajęć zgodnie z ustalonymi zasadami, - w miarę możliwości równomierne obciążanie ucznia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, - zapewnienie odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych, - respektowanie regulaminów pracowni, - przestrzeganie zasad postępowania w przypadku zaistnienia wypadku na terenie szkoły, - zabezpieczenie uczniów przed osobami nieupoważnionymi do przebywania na terenie szkoły, -zaznajomienie uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu ze szczególnym uwzględnieniem zapobieganiu cyberprzemocy (skutki prawne), -doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń i właściwego zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych: • kształtowanie gotowości i umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, • uświadamianie zagrożeń związanych z życiem towarzyskim, podróżami, aktywnością w okresach wolnych od nauki, • doskonalenie umiejętności szacowania ryzyka sytuacyjnego, rozpoznawanie nietypowych sygnałów niebezpieczeństwa,	straży miejskiej itp., - eksponowanie publikacji - lekcje edukacji dla bezpieczeństwa - rozmowy z uczniami - obserwacje - zajęcia warsztatowe - treningi asertywności - udział w programach dotyczących bezpieczeństwa uczniów	- nauczyciele - zaproszeni przedstawiciele instytucji zewnętrznych,
Wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych	Wspieranie uczniów poprzez: - doskonalenie umiejętności rozpoznawania czynników ryzyka i właściwego oceniania poziomu zagrożenia, - propagowanie wiedzy o społecznych mechanizmach wywierania wpływu i konstruktywnych sposobach radzenia sobie z nimi (negocjacje, mediacje, asertywna	- godzina z wychowawcą - eksponowanie publikacji - realizacja programów profilaktycznych - konsultacje pedagoga	- wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - pedagog

i konfliktowych	komunikacja własnych potrzeb, sztuka odmawiania, dyskusji), - propagowanie higieny psychicznej w życiu, Wspieranie rozwoju autonomii i umiejętności dbania o własne dobro: - kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie, - stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli, - wspieranie rozwoju niezależności od opinii grupy i odporności na nieakceptowaną presję rówieśniczą, - wspieranie rozwoju silnych więzi emocjonalnych z konstruktywnymi jednostkami i grupami. Doskonalenie umiejętności w osobistym działaniu: - wykorzystywanie nadarzających się okazji do praktycznego zastosowania wiedzy o technikach opierania się niepożądanym wpływom, - kształtowanie umiejętności proszenia o pomoc i rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, które udzielają wsparcia - wyrabianie nawyków oszczędzania i umiejętności gospodarowania posiadanymi zasobami, - kształtowanie umiejętności określania swoich mocnych stron i autoprezentacji, Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców (opiekunów): - kształtowanie pożądanych postaw i zachowań rodziców wobec zagrożeń związanych z sytuacjami ryzykownymi, - wzbogacanie wiedzy o prawidłowościach rozwoju psychofizycznego w okresie dorastania, - podnoszenie umiejętności rozpoznawania sytuacji i	- rozmowy z uczniami	
-------------------------------	--	-----------------------------	--

	zachowań ryzykownych.		
Eliminowanie wagarów jako podstawowego czynnika zwiększającego zagrożenie demoralizacją i utratą szans rozwojowych	Kontrolowanie aktualnego zakresu i charakteru zjawiska wagarów: - monitorowanie nasilenia nieusprawiedliwionej absencji, - rozpoznawanie przyczyn zjawiska indywidualnie i w skali populacji szkolnej. Zminimalizowanie nasilenia zjawiska wagarów: - motywowanie do uczestnictwa w lekcjach poprzez: • stwarzanie warunków do osiągnięcia sukcesu i uzyskania aprobaty społecznej, • wspomaganie w sytuacjach problemowych, • kształtowanie poczucia przynależności i pozytywnych postaw wobec obowiązków szkolnych, - motywowanie uczniów do alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, - realizacja szkolnych procedur utrudniających wagarowanie i wspierających rodziców i uczniów w radzeniu sobie z problemem, - udzielanie uczniom i rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, - współpraca z sądem i policją, strażą miejską.	- przestrzeganie procedur szkolnych - współpraca z rodzicami - rozmowy z uczniem - współpraca z policją, sądem - konsultacje pedagoga	- wychowawcy - pedagog - nauczyciele-bibliotekarze
Zminimalizowanie zjawiska braku chęci do aktywności fizycznej młodzieży:	- motywowanie uczniów do aktywniejszego uczestnictwa w zajęciach celem podnoszenia sprawności fizycznej poprzez - umożliwienie uczniom uczestnictwa w alternatywnych formach zajęć ruchowych. Propagowanie różnych form aktywności ruchowej	- udział w kampanii społecznej „STOP zwolnieniom z WF-u”	- nauczyciele wychowania fizycznego - wychowawcy - pedagog
Eliminowanie zagrożeń	Propagowanie wiedzy podnoszącej efektywność	- obserwacje	- wychowawcy

utraty zdrowia i szans rozwojowych przez uzależnienia	działań profilaktycznych: - aktywne uczestniczenie w lokalnych i krajowych akcjach edukacyjnych i kampaniach ogólnopolskich, - eksponowanie na terenie szkoły oraz stronie internetowej szkoły materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących problemów uzależnień - współpraca z osobami i instytucjami zajmującymi się problematyką uzależnień, - podnoszenie kompetencji rodziców (opiekunów) w zakresie mechanizmów powstawania uzależnień, metod zapobiegania, rozpoznawania objawów zażywania środków uzależniających i właściwych sposobów reagowania.	- godziny z wychowawcą - eksponowanie publikacji - lekcje biologii i wychowania do życia w rodzinie - zajęcia prowadzone przez specjalistów - udział w spektaklach profilaktycznych - szkolne, rejonowe konkursy profilaktyczne - zajęcia pozalekcyjne - filmy -Dzień bez Papierosa (31 maja) -Światowy Dzień Rzucania Palenia -umieszczanie na stronie szkoły materiałów edukacyjnych dla uczniów i rodziców	- nauczyciele-bibliotekarze - pedagog - nauczyciele biologii i wychowania do życia w rodzinie - pielęgniarka - nauczyciele informatyki
Rozpoznawanie zagrożeń występujących w środowisku i przeciwdziałanie tym zagrożeniom	Rozpoznanie skali i natężenia zagrożeń występujących w środowisku ucznia: - monitorowanie nasilenia zjawiska agresji w szkole, - monitorowanie (w miarę możliwości) występowania w szkole zachowań ryzykownych, takich jak: palenie papierosów, spożywanie napojów alkoholowych, wagarowanie, przedwczesna inicjacja seksualna, zachowania o charakterze przestępczym, - monitorowanie zjawiska uzależnienia od cyberprzestrzeni, - ocenianie stopnia realizacji i efektywności programu	- zbieranie informacji na temat uczniów zagrożonych demoralizacją (karty ucznia zagrożonego demoralizacją) - badania ankietowe uczniów i rodziców - wywiady środowiskowe - współpraca z policją i sądem	- wychowawcy - nauczyciele-bibliotekarze - pedagog - przedstawiciele instytucji

	wychowawczo-profilaktycznego, - badanie postaw wobec środków uzależniających, - rozpoznawanie rozmiarów zagrożeń w środowisku, rodzinie, szkole.	- współpraca z instytucjami - konsultacje pedagoga - zajęcia psychoedukacyjne - eksponowanie publikacji	
Kształtowanie świadomego dążenia do ochrony zdrowia jako nadrzędnej wartości dla człowieka	-przekazywanie uczniom rzetelnej wiedzy dotyczącej skutków zażywania środków psychoaktywnych, spożywania alkoholu - dostarczanie uczniom informacji nt. odpowiedzialności karnej związanej z posiadaniem lub zażywaniem środków psychoaktywnych, spożywaniem alkoholu przez osoby niepełnoletnie -eksponowanie na terenie szkoły oraz stronie internetowej szkoły materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień; -propagowanie honorowego krwiodawstwa.		

VI. EWALUACJA I MONITORING

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego. Powinna ona pozwolić na uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy zbliżyliśmy się do postawionych celów?
2. Czy działania programowe odpowiadały rzeczywistym potrzebom uczniów?
3. Czy działania podejmowane w trakcie pracy z programem wpłynęły na zachowanie uczniów i wprowadziły pożądane zmiany?
4. Czy stosowane procedury okazały się skuteczne?
5. W czym upatrywać przyczyn niepowodzenia, jeżeli nie uzyskano zadowalających

efektów?

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety dla uczniów, rodziców, nauczycieli,
- wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- obserwacje,
- analiza dokumentów.